

Nevtépeno
Poprijéta Devica Marija

VI VEKI IECRAJ, 9 ST

1910 SZÉPT.

Zmozsna
Goszpa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSÉN LISZT.

Rédítel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Bg : Milosese szi puna	257
P. : Szrce Jezusovo	261
Szresen : K oltárszkomi szvesztvi	266
D. : Méverník v Lourdi	267
Dr. Lenarsich Mirko : Edna tozsba	269
S. I. : Duzsnosztí sztarisov	273
D. : Innasko zadoscsenje	277
R. I. Placsilo dúhovnika	280
(rj.) Rozsni venec	283
P. : Szpokorjeni szvorázsnih	284

Drobis.

Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo sznopicsov, naj mi naznani! Vsza pizma k meni, vu stamparíjo nikaj!

Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki meszec.

Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo meli, naednok plácsajo!

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga kl(szamosztanaostra) v krajini Szlovenszkój na Vogrszkom.

NEVTEPENŐ POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN
PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Miloscse szí puna.

Angeo bozsi je prineszeo Marii pozdravljenje. Pa kda je ona brezi dvojnoszti bila, ka je on zaisztino poszlanik bozsi, te je vervalo, te je vecs ne dvojila, ka isztino gucsi, csi li ne mogla zarazmeti, kak de to mogocse.

Zdaj ona ne modrúje ino ne zdvája, kak Zakariás, njoj je zadoszta, ka je Angeo Goszpodnov bio, ki je njoj glász prineszeo.

Oko ne vidilo, vüho ne csülo nikdár takse csüde, tak velke szkrivnoszti, od kakse angeo gucsi. Pa blázsenoj Devici nancs na pamet ne pride, ka bi pitala, kak je to mogocse, kak sze more bozsánszka natura z cslovecsov zjediniti, kak je mogocse sze Bogi tak zniziti, kak de mogocsi szvet vu podobi cslovecsega deteta Bogá szpoznati, z kaksov mocsjov i prilikov de to dete ete szvet k szebi vleklo, z kaksov mocsjov ga preobrne, kakse de ono králesztvo, stero to dete nasztávi — vszega toga nikaj ne szpitávle, szamo verje, ár je gvüsna, ka je recs bozso csüla z angelovih vüszt.

Pa to je práva vera. Fundament práve vere je recs bozsa. Verjemo, ár je Bog tak pravo, ár moremo za izstino drzsati, ka Bog právi. Kak krscsenik morem vervati vsza, stera szv. maticérkev vcsi ne záto kak csi bi vsze razmo, kak csi bi vido, nego záto ár je ete pravice Bog nazveszto, ki sze prekaniti i nász vkaniti nikak nemre.

Ne neszpametnoszt, hüdobja bi bila nej vervati, stera je Bog nazveszto, ár bi to telko bilo, kak zatajiti neszkoncsano modroeszt ino szvétooszt bozso.

Szo, ki nescsejo vervati ona, stera z pámetjov poprijéti nemrejo, kak csi bozsa pamet ne bi mogla véksa biti, kak je cslovecsa pamet, kak csi Bog ne bi meo nikse vékse moci od csloveka.

Stera vera nikaj ne bi znála nám drügoga povedati i naznánje dati, szamo ona, stera prav zná cslovek, ona ne bi mogla od Boga biti — rávno csüde ino szkrivnoszti, sterih cslovecsa pamet popádnoti nemre, szo nájbogse szvedocsánsztvo, ka je nasa vera od neszkoncsano rázumnoga Bogá i ne od szlabe pámeti modriása.

Za cslovecso pamet je ne razumlivo bilo, stera je

angeo pravo: csüde ino szkrivnoszti bozse je glászo pa je Maria na vsze to szamo telko právila: „ovo szlúzsbenica bozsa.“ Njéno szrcé, njéna düsa sze podvrzse szkrivnoszti bozsoj ino sze z celov pripravnosztjov podá voli bozsoj. Tak sze zgodilo, ka je „Recs z telom vcsinjena“. Devistvo jo je lübeznivo vcsinilo, poniznoszt jo je vredno vcsinila, nego vera jo je obrodila.

Szmo mi ne tak z verov? Ki bozse recsi ne verje, kak de on csakao, ka sze nad njim szpunijo obecsánja bozsa? Ka sto ne verje, vu onom sze nemre vüpati. To je tak gvüsna pravica, ka sze brezi vere ne mogocse zvelicsati. Vera je on korén, z steroga drevo zvelicsanja vözséné.

Je zsmetno vervati? Za gizdave modriase je zsmetno, da pa naj bo zsmetno. Za to je vera jákoszt, ár je zsmetna, za to nam szlúzsi zvelicsanje, ár je zsmetna. Brezi tezsáve ne placсила.

Ki verje, ka je Bog nazveszto, csi li ka sz pámetjov zarazmeti nemre szkrivnoszti njegove, on z tem áldov szvoje pámeti szkázse bogi, on sze z tem ponizi pred Bogom, on z tem bogavnoszt ino molbo prikázse neszkoncsano modromi Bogi.

Kak milosztiven je Bog, ka on to nám za zaszlúzsek vzeme, csi sze nasa pamet njegovoj pámeti podvrzse, kak csi to ne bi szamo od szebé tak moglo biti!

Csi sze okoli zglédnemo po etoj sztvojenoj naturi od zvezd doli do nájménse trávice, vsze je szkrivnoszt i csüda pred nami — pa bi te rávno nasa vera brezi sze szkrivnoszti mogla biti. Oh, da bi cslovek jako malo znao, csi bi szamo teiko znao, kelko njegova pamet zarazmi!

Milosztiven je Bog, ka nam je tákse szkrivnoszti tüdi nazveszto, sterih nasa pamet száma szpoznati ne bi mogla pa je z tem povéksao nase znánje rávno tam, kde nam je nájbole potrebno: vu potüvanji proti vekivecs-

noszti. Kak neszrecsni bi bili, csi ne bi nikaj znali od Bogá, csi sze nam Bog ne bi nazveszto. Tak bi delali, kak poganje, steri kamen i lesz molijo, ino csloveka kolejo leszenomi bogi na császt. Kda je Maria szv. Ozsébeta pohodila, jo je Ozsébeta za to hválila, ka je vervala: „Blázsena szi, stera szi vervala, ár sze szpunijo, stera ti je Goszpod nazveszto.“ Z ete njéne vere Ozsébeta blázsensztvo glászi, ár tüdi zná, ka je to bio fundament nasega blagoszlova.

Kak neszrecsen je cslovek, ki vere ne ima! Brezi vere je eto zsvljenje temna nocs, szmrt pa puna dvojnoszt. Vera nam szveti, práva vera, po poti zsitka, naj ne zablodimo. Pa vera nam napuni z veszélím vüpanjom nasa szreca vu vöri szmrti. „Verjen: Goszpodne; potrdi mojo vero.“ Verjem pa sze nikdár nescsem moje vere szramüvati! Moliti scsém za miloscso mocsne vere ino proszim bl. D. Mario naj z szvojov mogocsnov priprosnjov podpira, ino poveksáva mojo vero.

Bg.

Preszvéto Szrcé Jezusovo — lübeznivo vabílo.

Niscse je nei natelko pripávleni csloveki pomá-
gati, kak njegov ocsa, vej tü na szveti navádno
v niednom szrci ne prebivle taksa lübézen don-
jega, kak v očsinom szrci. Záto tüdi dete naj-
ráj i nájprvlé bezsi v szvojih potrebsjnaj k ocsi. A dosz-
takrát sze zgodí, da cslovek tüdi tü ne nájde potrebne
tolázsbe i pomocsi, csi rávno bi jo lejko dobo. Zlászti
gda sze ocsino szrcé vdá kaksoj sztrászti, kak na priliko
pijacsi, alí kaksoj drügoj nezmernoszti, sze rado prigodi,
da posztáne trdo i zaprto za deco.

Kelkokrát szmo nazocsi, da pijánec pozábi na szvojo
deco, da njim ne priszkrbi niti ta nájpotrebnesa; da je
neszmüeno zavrné, gda pridejo k njemi sz prosnjov, stero
bi lejko szpuno. Kaj taksega sze nam pri nájbogsem
ocsinszkom preszvétom Szrci Jezusovom nigdár nej trbej
bojati. To preszvéto Szrcé nam je vszigdár odprto. Kak
nam z edne sztráni vszeli more pomágati, tak nam z

drüge sztráni tüdi vszigdár zselej pomágati. To nam je zadoszta jaszno razodelo v recseh i v. djánjaj. Csüjmo záto nájprvlé vabila ocsinszkoga preszvétoğa Szrcá Jezusovoga kak nam z recsjoğ razodevle, da nam scsé pomágati vu vszeh nasih nevolaj i tezsávaj.

Komi pa nebi bilé znáne recsi Goszpodove, stere je negda pravo: »Pridite k meni vszi, ki sze trüдите i szte obterseni i jasz vasz zlejkotim.« (Mat. 11, 28.) Eden dén sze je náj mre 70 vucsenikov povrnilo sz szvojega dela, pa Goszpod i povedalo, da szo vsze dobro zvršili. Szrcé Goszpodovo sze pri tom naznanili razveszeli pa sze v molitvi zahváli nebeszkomi Ocsi, da je po njegovih vucsenikaj razodeno szvojo mocs i miloszt pa njemi szamomi zrocši vszo oblászt v zvelicsanje szveta. Poznao je to vszemogocšo oblászt i pri szpomini na telko britkoszti i tezsáv, stere more prenásati cslovecki rod, eta právi z lübéznosztoğ i sz szmilenja punim szrcem: „Pridite k meni vszi, ki sze trüдите i szte obterseni i jasz vasz zlejkotim.« — Kak lübeznive szo té recsi — právi tüdi szv. Bazilij — kak da bi zaisztino steo Goszpod zš njimi povedati: Jasz ne posztávím niksih mej szvojím oblübam«. — isztina da szo lübeznive té recsi.

Vszaka nam, kelko je mogocše, zsivo govori od lübéznoszti i szmilenoszti ocsinszkoga preszvétoğa Szrcá Jezusovoga, stero nam je pripravleno vszeli pomágati.

»Pridite!« Kelko nam povej zše száma tá recs! Naváda je, da cslovek v szvojih potrebcšinaj proszi szvojega blizsnjega pomocš, da betezšnik zové ke szebi zdravnika Tü je pa rávno na opak. Ocsinszko preszvéto Szrcé Jezusovo nasz pa szamou vábi k szebi, nasz nadigávle pa nagovárja, naj sze z vüpanjom obrácsamo k njemi, szkoro bi lejko pravo, naj njemi ne krátimo toga veszélja, da bi nam pomágalo.

Pa koga vábi sz tak velkov lübéznosztoğ? Ali znán

dela kaksí razlocsek med velkimi i málimi, med imenitnimi i preprosztimi? O nej, nego vsze vábi k szebi. »Pridite vszi«, zové vsze brezi razlocska. Pridite deca, oh posebno vász zselej pri szebi videti to ocsinszko Szrcé, gda je materam narocsilo: »Püsztite mále k meni!« Pridi mladina k ocsinszkomi Szrci, da pri njem zadobis potrebno pomocs vo vnoгих nevarnosztih, stere nevarnoszti te csákajo! Pridite moski, pridite zszenszke, sztarcí, visziki pa nisziki, szirmacje i bogátci, z ednov zecsjev, pridite vszi.

Gda nasz pa posebno zselej to ocsinszko Szrcé videti pri szebi?

»Pridite vszi, ki sze trüдите!« Lüdje! nájráj vidiyo taksega goszta, od steroga vüpajo kaj dobiti. Nemárajó pa jáko za taksega goszta, steri je v potrebcsinaj i od njih csáka kakse pomocsi. Vsze inacsi je pa pri ocsinszkom preszvétom szrci Jezusovom. To lübézni puno Szrcé nasz pa rávno te nájbole z veszéljom szprime, gda szmo v britkosztih pav tezsávaj, gda nam zsaloszt ráni szrcé, gda nasz mantrájó vnoге stiszke pa nevole. Oh, teda nam je escse posebno odprto to Szrcé pa pripravleno nasz pokrepiti, nam pomágati.

Ka pa ti zgüblena ovcsica Izraelove hizse, stera szí trüdna posztánola na poti grehov, i ti szrcé tezsijo neprecsteti grehi? Ali sze szmes tüdi ti priblizsati k tomi ocsinszkomi Szrci?

Znábiti szí miszlis: Goszpod me je zapüszto na veke; Goszpod ne miszli vecs na mené. Oh, tüdi tebi valá to lübeznivo vabílo. Csüj, kak te vábi k szebi; Pridite vszi, ki szte obterseni — obterseni alí obtezseni sz teskim bremenom grehov — i jasz vasz ozsivém, jasz vasz zlejko-tim. Szám Goszpod je to povedao blazsenoj Angeli sz Folinja; »Csi szo sze tüdi moji szinovje odpovedali mo-jemi králesztvi pa sze podali v satanovo szlüzszbo, záto bodo lübeznivo gorprijéti, csi sze povrnéjo k szvo-jemi Ocsi.«

Nega záto nikoga, sto bi mogeo praviti, da njemi ne valá to lübeznivo vabilo. Vszem je odprto preszvéto Szrcé Jezusovo, vszem je pripravleno pomagati v njiuvih tezsávaj pa nevolaj. Sz kak velkim zavüpanjam bi mogli záto bezsati vszi k Ocsinszkomi Szrci.

A vis, da bi tvoje zavüpanje bilo escse vékse, je Goszpod to vabilo escse vecskrát ponovo pa scse zvün toga v prilikaj opiszao szvoje ocsinszko Szrcé, stero nam je vszeli pripravleno deliti tolázsbo pa pomocs. »Proszite i sze vam bo dalo«, ti právi, »iscsite i nájdete; klonkajte i sze vam odpré. Ár vszaki, ki proszi, dobi: i ki iscse, nájde; i ki klonka, sze njemi odpre«. Ali steri cslovek je med vami ki bi szinovi dáo kamen, csi ga proszi krüh. Ali bi njemi dáo kacso, csi ga proszi ribo? (Mat. 7, 7—10.) Ali ti je pa Goszpod mogeo lepse opiszati szvoje Szrcé, stero ti je vszigdár pripravleno priszkokciti na pomocs? Csi zse pri lüdeh nájdes vnogokrát pomocs pa tolázsbo, csi jo nájdes navádno pri szvojem zemelszkom ocsi, tem bole jo nájdes pri Szrci nájbogsega Ocsé. Záto je tüdi dosztavo: »Csi záto vi, ki szte hüdobni, lagoji, znáte dobre dare dávati szvojoi deci; kama bole bo vas Ocsa, ki je v nebészaj, dáo dobrete tisztim, ki ga proszijo.« (Kat. 7, 11.)

To je prav dobro znalo edno neduzsno dete. V nekoj drüzsini je prebivalo velki glád; zse vecs dnévov je nej mela niti nájpotrebnesega. Edno dete, stero je zse v solo hodilo pa je v soli csülo, da prebivle v preszvétom Resnom Teli nájbosc ocsinszko szrcé, bezsi v cérkev, poklekne pred vélkim oltárom pa moli: »Goszpod Jezus, mi ne mamó domá nikaj jeszti. Pomágaj nam, ovacsi merjémo od gláda. Ti szí bogat pa zmoszen; ti mores szirmaskim lüdem pomagati, pa ti szí tüdi oblübo nám pomagati, csi te proszimo.« Dete ide v solo. Gda pride po soli domo, je mati sz szmejom szprime rekocs; »Dete, dnesz szí pa dobro molilo. Za sztebrom v cérkvi je szedela

bogata goszpá, stera te je poznala pa csüla tvojo molitev. Ona nam je prineszla peneze pa hráno. Vis, to na sztoli je vsze.« — Ali bos sze záto, drághi cstevec, escse zgovárjao pa pre mislávao, obrnoti k ocsinszkomi preszvétomi Szrci Jezusovomi? Po zglédi toga neduzsnoga deteta idi tüdi ti sz taksim zavüpanjom k njemi. Csüjte, kak lübeznivo zové, opomina, escse celo proszi; »Pridite k meni vszi, ki sze trüдите ino szte obtezseni!«

Po. Seig. P.

K oltárszkomi Szvesztvi.*)

Zdravo! krv i najszvetese Telo,
Szkrito pod podobu krüha belo.
Düsna hrana szi nam,
Radoszt pride szteov k nam
Jezusa krv, resnje szveto Telo.

Obsüdüje, Jezus, szvet tvo Szrce,
Stero na szramotni krizs Te vlecse;
Za nász nezahvalne,
Gresnike nesztalne
Das najem najveksi: Ti szam szebé!

Ocsa nebeszki ti glédaj dol' knam.
Glédaj na szinka i szmiluj sze nam!
Szini hcséré szmo Ti,
Z greha gor sztanóti
Ovesicam tvojim oh ocsa zdaj daj!

Szrcsen.

*) Üdvözlégý, áldott légy szent test és vér . . . egyházi ének.

Szpreobrnjenje nevernika v Lurdi.

Szlávna bozsa pot Lurd na Francoszkom, gde sze je Marija szred pretekloga sztoletja szkázala szirmaskoj Bernádiki, je dneszdén po celom szveti znána. Znájo za njo nej szamo katolicásánci, nego túdi lútaránje i drúgi krivoverci. A pokes katolicsanje z veséljom govoriyo od Lurda pa sze z vüpanjon obrácsajo k Precisztoj Lurszkoj Goszpej, trepecsejo lútaránje pa drúgi krivoverci, gda od Lurda kaj csüjejo. Trepecsejo pa záto, ar Lurd pobija nájbole njúvo krivo vero, i dokazsüje, da je jedino práva vera: Katolicásanzka. Kajti ona csüdna ozdravlenja, stera sze zse vecs pétdeszét let zgájajo na meszti, gde sze je Marija szkázala, nemre pobiti niscse. Escse nájbole neverni doktorje morejo szpoznati pa vervati, da v Lurdi dela Bozsa roka. Tak cstémo szpreorbjenje ednoga nevernoga doktora, zdrávnika sz knige „Almanac de Notre Dame de Lourdes“, stero knigo je za leto 1910. napiszáo dr. Boissarie; to je tiszti zdravnik, ki preiszkávle betezsne, steri v Lurd pridejo. Njegove recsi sze etak glászijo:

„Neksi zdravnik je priseo v Lurd. V csüdaj je nej vervao i je to túdi povedao tisztim doktořom, ki preiszkávlejo betezsnike, steri pridejo k Mariji pomocs iszkat. Tej doktorje szo njemi pripovedávali vecs csüdnih odzdravlenj, a to je nej steo poszlúsati, nego je pravo:

„Tü jé nekxa zszenzka, stera na pol razjedeni obráz má. Csi tá zszenzka odzdrávi, bom vervao!“

Naszledüvao je záto zsenzsko do kopanice pa je vido-
njéni sztrasen obráz, gda je v kopeo sla. Za nekolko
minot je pá vido zsenzsko, a zdravnik je nej vecs poznao,
kajti rane na njénom obrázi szo bilé zaceljene; v nekol-
kih minotaj szo sztrase kraszte preminole i je obráz po-
sztao zdrav.

„To nemre biti tiszta zsenzska“, je pravo zdaj zdrav-
nik z velkim csüdivanjom; so je blizse k njoj, je gucsao
zs njov pa jo je szpoznao, da je bila rávno tiszta oszeba.
„Ka szte szí pa napravili?“ jo je pitao.

„Nikaj“, njemi je odgovorila zsenzska, „szkopala
szam sze v kopeli pa szam ozdrávila“.

Neverni zdravnik je bio genjeni do dna düse. Bledi
je posztao kak sztena, tak je vplivao nanjega té dogodek.
— So je nezáj k doktorom, gde je szkoro nej mogeo
povedati, ka je csüto. Pravo je zbránim goszpodom dok-
torom:

„Tü je zsenzska; poglednite jo zdaj!“

Kak on, tak szo tüdi doktorje, ki szo zsenzsko prei-
szkávali, mogli szpoznati, da je zsenzska odzdrávila na
csüden nácsin. Neverni doktor je potom so v cérkev.
Prihodnje jütro je bio pri szvétoj mesi pa pri szvéto
precisicsávanji, ka je zse nej csinio vnogo lejt, pa ka je
tüdi nej nameno vsiniti, gda sze je v Lurd podao.“

Tak szta odzdravili naednok dvej oszebi: zsenzska
na teli, zdravnik pa na düsi.

Edna tozsba.

Pripoveszt.

To zsé nemre biti! To nemrem tak niháti! To njemi ne senkam, kajkoli bode delao! Tak je govorio, ali bole morem praviti kricsao Ivan vért, gda je znova zoráno njivo szvojega brata glédao, Zadoszta dugo szam zsé trpo ino nikaj ne pravo, ka mi je moj brat mejo podoro, ali zdaj duzse zse nemorem! Vej njemi zsé pokázsem, ka sto je goszpod mojega grünta! Njemi zse pokázsem, ka naj zná ka mené nemre znoriti! Csákaj, zsalüvao bodes escse ti, tvojo jálnoszt ino tak sze je protio iz pesznicov proti liizi szvojega brata.

Szunce je zsé dávnok zaislo, ino juzsni veter je gono na nébi csrne obláke.

Kmica je kralüvala na krajini ino szamo na edno megnjenoszt je zegno kmico blizsk . . . Csi bi sto vu toj megnjenoszt na obráz Ivan vértá pogledno, veliko britkoszt bi mogo vu njegovi ocsah na pamet zéti. Niti edna düsa je vecs ne vöni hodila, pred vehérom sze je vszáki vu szvojo kucso potégno. Ivan vért tüdi ne zdaj vöni hodo, csi bi njemi tá dobra szoszidica Glaszna Kata ne ovádila ka je ona vidila, ka je njegov brat Jozsef njemi *mejo podoro*.

Ta szoszedica bolse szrcé proti meni ima, kak moj lasztiven brat, sze je zgovarjao Ivan vért.

Szoszidica Kata mené opomina na moj kvár, brat me pa nori! To je dönok sztrasno! Ka bodem jasz njemi njegovo deco hráno? Ni ednoga krajcara ne do herbali od méne . . . Tak sze je zgucsavao Ivan vért, gda na ednok zacsne milo doniti na vecserásnico opominajocsi zvon. Ivan vért kak posteni krsztsenik poleg návade doli zeme iz gláve krscsák, ino zacsne Bogá moliti. Nikak njemi ne ide zdaj molitev! No ka pa zdaj zse bi ne znao niti Boga moliti? Pita szam od szébe. Escse ednok zacsne. Trno zsmetno moli do eti recsih: odpüszi nam dugé nase, kak mi odpüscsamo . . . eti njemi recs pobegne nemre dale moliti, záto déne csemerno krscsak na glávo ino ide domo. Zse je k-vészi preblizsaval gde bil cintor. Vszigdar je bole kmicsnese grátalo, ali záto na cintori szo nisterni beli kameni krizsi sze szvetili, kako bele szküsnyave. Ali ka govorim! To szo nancs ne kameni krizsi, nego szamo kamene table, na sterih szamo zgoraj eden máli krizsec sztoji! Ta poganszka návada je zse vu vesznice tüdi prisla, ka szvojim preminocsim ne posztavi kameni krizs, nego kameno táblo . . . Ivan vért ino brat njegov Jozsef szta tüdi eden táksi kameni krizs posztavila szvojemi ocsi ki szo eti na cintori pocsivali.

Ino kak lepi je escse napiszek zlátimi literami na krizsi tam gori tak sztoji: »Vasi lübeznivi ino hvalezni szini Ivan ino Jozsef«. To teliko pomeni, ka szta szpomenek njidva dála posztaviti z lübeznosztjov. Ino zdaj naj konec bode med vama lübeznoszti, tak je na ocsi meto krizs ocseta Ivan vérti szvojo preszilno csemernoszt! Ivan vért, tak gda bi glász tüdi csüo szvojega ocsé tak sze njemi vidilo, ka je znova csüo opominanja szvojega mirajocsega ocsé, ki szo njima pred szmrtojom etak govorili: »deca moja lübite eden ovoga, zlübéznosztjom obdrzsite vsze ka szam szpravo, iz tozsbov vsze moje krváve trüde

zaprávite«. Ino zdaj na keliko sze je szpozábo Ivan vért iz ete lübeznoszt, trno je njemi to na szrci zsmetno bilo, ali etak je szam szebé pomiro: ne szam jasz zacšno, nego brat moj! Dugo szam trpo. Ali iz etimi miszlami sze ne mogo pomiriti, zátok bezsi naprej, ka naj hitro odide kre cintora, gde beli krizs ocseta na ednok tak csaren tuzsen posztano.

Ivan vért domo pride ino hitro ide vu hizso, naj njegova sztára mati na niem nikaj napamet ne vzemejo, naj njim zsaloszt ne pripraví. Ali ta vrla szoszidica Kata sze je zse poszkrbela, ka naj sztára mati vsze zvejo ka sze med bratami pripetilo. Vu csaszi, ka je Ivan vért na njivi hodo, Glaszna Kata je domá povrgla deco, zshivino, vsze ino ide pa sztároj materi vsze ovádi. Mati na to szkrivoma tuzsne britke szkuze tocsijo.

* * *

Ivan vért bi lehko to celo pozábo ino nigdar ne szvojega brata tozso, csi bi sze na drügi den nikaj poszebnoga ne pripetilo. Ka je pa to bilo? To poszebno delo je bilo, ka je Ivan vérti eden duzšnik domo prineszo poszrojene peneze iz zsojami vréd, pa ga je nancs ne opominao! Dnesz den sze malo táksi duzšnikov najde! Ivan vért vö iz precsnjeka zeme duzšni liszt, ino nazaj dá szvojemi duzšniki; potom pa zveszéljom pregledüje drüge duzsne liszte.

Te tak zsé lepo sumico imam, . . . pa bi escse vecs imo csi bi mi brat ne podoro mejo. Keliko bi dönok zraszlo na tom! Zagvüsno eden kebeo psenice to je na leto csi dobra cena je pét-sészt ranskov. Na deszét na dvajszeti let kaksa suma je to. To szí morem nazajszpraviti, to njemi ne senkam. Lada je bila odpreta ino vu ladi lepi csaren szvétesnji oblek Ivan vértá. Ivan je tak csüto, tak da bi njemi oblek pravo: oblecsi sze, vzemi me ne szébe ino idi k biroviji pravico iszkat. Vsze ne dugo je Ivan vért gori oblecseni prek po vézsi so proti Szoboti,

pravico iszkat. Glaszna Kata ta dobra szoszidica, gda je Ivana zaglédnola je taki znála, zakaj¹ ide Nikolov Ivan vu Szoboto ino za frtao vöre je znála to zsé cela vész.

* * *

Jeli je Mikolov Ivan právdo zgübo ali ne, to nevém. Ali to znam zagvüsno, ka szam ne dugo Mikolovga Ivana vu Gráci vido, ka je velike kiste doli kobácao iz ednih veliki kol na zseleznico.

Te szam so knjemi ino szam ga pitao: no Ivan kak szte pa ví eszi prisli? Ja znájo Goszpod, tozsba me je na nikoj szprávila, je odneszla dúzsne lizste, grünt, hizso vsze, ino zdaj na sztäre dni eti med tühincami iz teskim tálom moj vszakdanésnji krüh iscsem . . . Kuszte szkuze pobijejo Ivana obraz. Te szkuze szo meni pokázale, kak britko zsalüje Nikolov Ivan szvoje právdivanje.

Dr. Lenarsich Mirko.

Duzsnoszt i sztarisov do szvoje dece!

Krscsanszki ocsa ali mati! ti sze pogoszci csüdivas i pitas: Od kod je to, da szo moja odrascena deca zdaj tak lagoja, csi szan je rávno zmirom lepo vsio? Dale právis: Dokecs szo bilá deca mála, szo bilá rada pri meni, szo rada molila, k Bozsoj szlútsbi hodila i szvete zakramente prejemala; zdaj njim je pa vsze protivno; zdaj njim pa ne nieden gvant za doszta lepi, i niksa prevzetnoszt sze kázse v njúvom poglédi, obnasanji i recsah; prvle szo bili radi domá, zdaj pa scejse le v poszvetnom drústvi biti; pride vecsér i vréme, da csiszlo molimo, ali poszvetne cséri ne domá: verosztújem i csakam, da je vóra deszet, edenájszt ali po uocsi, gledan szkoz okna na vsze kraje; ali zgübleni szin sze ne prikázse od nikoder. Od kod izvira ta zsalosztna szpremenba moje decé? tak pita krscsánszki ocsa ali mati. Sto je to kriv? tak pitam túdi jaz; i právim: Najvecskrát szi ti ocsa ali mati toga kriv. Toga znabiti nescses vervati. Ali premiszli nikelko bole na tenko, i sze bos prepriCSao

da je vecskrat isztina. I tem recsam ti scsém poszvedocsiti to isztino: Vcsaszih jih ti szam pohüjzas; vecskrat pa ne veroszttüjes zadoszta nad njimi, da bi jih drügi lüdje pod tvojoj sztrehov ali ad zvüna doma ne pohüjsali. Najde sze csi tüdi poreci, ocsa ali mati, steri nescse szvoje decé kak právi prevecs pobozsne meti.

Ali tisztu, steri nescse dece pobozsnihi meti, more pa deco meti, stera njemi szramoto i zsaloszt delajo.

To isztino poszvedocsi eta zgodba: Mláda deklina je po Bozsoj milosci i po vcsenjei düsnoga pasztéra vsze poszvetno veszélje szovrázsila, szvoje veszélje vu molitvi iszkala v Nedelo i szvétke z vidnov pobozsnosztjov pred nájszve-teisim zakramentom molila i ga tüdi vecskrat prijemala. Te je slo do 17 leta. Teda szo sze mladenci tisztoga kraja po njoj zgledavati zacsnoli, ar je bila csij bogatoga kmeta. „Tebi moremo csiszlo zrok potégnoti“ szo sze hrzali, zadévali. Satanov naklep sze njim je po voli szpuno, ar szo k tomi tüdi njeni sztarisje volno pomágali, ar szo njoj ne steli toga veszélja püsztiti, i tüdi ne te szramote prenásati, da bi med szvojov decov kak szo pravili, tercijálko meli, Z vednim pikanjom szplásena je odszemáo szvoje pobozsne vaje pred sztarisi zakrivala, ali naszkori mlácsna posztála, sze potom szpovednika ogibala i sze ne brigala za káranje popresnjih pajdasie njene neduzsnoszti. Ne je bilo vecs viditi pri sztoli Goszpodovom, viditi pa jo je bilo na muziki med tisztimi, steri szo sze zarotili vu njeno pogübo, ne dugo trpelo, i je pripravila shebé i szvojo drüzsino vu isztinszko szramoto, i pálik — vu szramoto, i palik — vu ocsiveszno szramoto. Tej sztarisje szo tak rekocs szvojo csér Jezusi Krisztusi vkrali i satani odali, potom szo pa zavolo szvoje neszramne hcséri oszramocseni tozsili i pravili: Nigdar szu nebi miszlili kaj taksega nad szvojov csérjov dozsvieti!

Oh najno dete nama szrce trga, naj szprávla pod zemlo!“

Vü pam, da ti, krscsanszki ocsa ali mati! neszi tem hüdobnim sztarišom podobeu: ali vända trdim: Mogočse je, da szi tūdi ti kriv razvūzdanoszti szvoje odrascsene dece. Ti szi jih zrecsjov lepo vsio, ali tvoj szlab zgled jih je zná biti za szeov v pregrehe vlekeo. Ti krscsanszki ocsa: szi jih opominao k molitvi, ali szam neszi nazocsi dece szkoro nigdar poklekno, i szpzdignjenimi rokámi i rokámi i gorecse pred njimi molo; ti szi je kárao za volo neszpodobnih gučov, ali szam szi sze pa dao od csemerov tak hūdo premáhati da szi nazocsi dece pszūvao; ti szi brano szvojemi szini v krscsmo iti, ali szam szi pa vinjeni keszno v nocš domo prikricsao, i sze z zsenov kregao i stūkao, stera te je za volo pijanoszti kárala. Ti krscsanszka mati! opominas szvojo csér, da naj sze ponizno po szvojem sztani oblacsi, szama sze pa poszvetno oblácsis; ti njoj priporocšas sze vszeh zapelivcov ogibati, szama sze pa, greshnoga szpoznanja i drūgih nerodnoszti szvojih mladih let pogovarjas. O krscsánszki ocsa i mati! csi z szvojim szlabim zgledom vsze poderes, ka zrecsjov lepoga vsis, povej: ali neszi tūdi ti kriv razvūzdanoszti szvoje odrascsene dece? Deca szi miszlijo: To ali ovo nemre biti tak pregrehsno, ar szo nasi sztarišje ravno tak delali, ali scse zdaj tak delajo. Ali palik vü pam, krscsanszki ocsa i mati! da ti neszi tak hūdobnezs; liki szi vu isztini pobozsen, steri vsze, ka z recsjov deco lepo vsis, tūdi zgledom podpiras; ali vända scse dale trdim: Mogočse je da szi ti kriv razvūzdanoszti szvoje odrascsene dece. Kak je to mogočse? pitam. Odgovorim: Prav lehko je mogočse, csi szkrbno ne veroszštūjes, da bi ne bila nigdar tvoja deca vu tvojoj lasztivnoj ali od zvūna ali vu kaksoj drūgoj hizsi od drūgih lūdih pohūjsani. Sto je pa more zvūn tebe vu tvojoj hizsi pohūjsati? Tvoja lasztivna zse pohūjsana deca, ali tvoji szlugi, pa tūdi drūgi lūdjé, steri v tvojo hizso zahájajo, vtegnejo tvojo scse neduzsno deco pohūjsati, csi vedno i szkrbno nad njimi ne veroszštūjes.

Ob prvics trdim : Tvoja lasztivna deca sze vtégnejo med szeboj pohűjsati. Da sze neszreca nigdár pri tvojoj hizsi ne zgodi, ti dam ete navuke :

Nigdar ne trpi, da tvoja deca nehi zadoszta oblecsena ali celo nága po hizsi hodila ; ali da bi sze bratje med szeboj ali pa szvoje szesztre nemarno poglejűvali, ar sztem sze vsza szramezslivoszt, najbolsi csuvar neduzsnoszt, zaprávi. Nigdar ne dovoli, da bi po 3 ali 4 leta sztara deca v ednoj poszteli vkűp lezsala, naj ma vszaki szvoje lasztivno lezsiscse csi tűdi z trdovszlamov naklacseno. Csi po tom navuki ne delas, bodo tvoja deca verosztűjocsa i na Bozso pricsűjocsoszt pozábivsi hűdobije zacsinjala, stere bi njim mogle do szmrți nepozáblene osztáti. Pa csi szo tvoja deca po szpoli locsena, venda neszo popunoma pohűjsanja zagrajena ; zato vcsászi na tihem med nje sztopi, da sze prepricas, ali szpijo, ali kaj neszpodobnoga govorijo ali delajo. Dovoli njim vcsászi kaksi spűo, ali vszigdar na vidocsem kraji, da je lahko pázis ; nigdar sze pa náj nespilajo po pármaj, ali na stalaj ; tűdi naj bo pri spilanji szpobod szpola locseni, da sze vszigdar szramezslivoszt ohráni, i da nigdár pri spilanji kakse odőrne grdobije ne delajo.

Junasko zadoscenje.

To sze je zgodilo v Parizi 25. vélkoga trávna 1871, rávno gda je reberijszka csupora bezsala pred verzalszkov vojszkov i je pozsigala pa morila v Parizi.

Blüzi meszta »la Bastille« je bila bolnisnica za verzalszke ranjence. Edna szmilena szesztra njim je dvorila, je vrácsila z jünacskov lübéznosztjov pa eden sztarovicsen mésnik, Zsermen po iméni, je klécsao pri mujrajocsih, pa je je uagovárijao na pozsalüvánje, na keszanje, i njim je büdio vüpanje v iméni Jezusovom i Marijinom. Mujrajocsi szo ga szkoro vszi radovolno poszlüsali pa szo sze zmé-rili z Bogom. Od ránoga jütra szta delala tam szmilenska pa mésnik, pozábila szta na szebé, miszlila szta szamo na brezbrojne ranjence, steri szo jiva obdájali. Proti vecséri pridrvi naednok v bolnisnico Baszkarel, reberijszki császt-nik. Gda zaglédne szmilenko i mésnika, sztrasno zakricsi : »Ka delajo tü tej bozsnü lüdjé, té zveri? Dám je itaki szpo-sztrelati !«

»Miloszt császtnik !« kricsijo ranjenci, »zavezsüjejo nam rane pa nasz tolázsijo.«

»Nikse milosztü !« zaskriple Baszkarel. Té mésnik more mreti. Vojáki — právi szvojim továrisom — pri-mite ga, pelajte ga v »la Roket« i ga privézsíte k zidi sz püspekóm Darbom i z drügimi vréd«.

Szmilenka Ludovika szpádne na kolena pred grozovitnoga i necsamurnoga csloveka. Obráz njoj posztáne bledi. Tiho proszi csasztnika: »Jüri, Jüri, za nikoj sze ne loti toga pobožsnoga mésnika!«

Mésnic Zsermen dene roké na prszaj naszkrizs, obráz zdigne proti nébi pa právi: »Lübi Bog, szmilúj sze tomi neszrécsnomi csloveki. Szvoje zsvljenje ti darüjem, da njemi szproszim pozsalüvånje pa zvelicsanje.«

Szmilenka pa náglo sztopi med mésnika i csasztnika i zakricsi z gorécsov prosngov pa tüdi sz szrcsnim glászom: »Jüri! vmori mené, pa prizaneszi szlüzsabniki bozsemi, prijáteli nase drüzsine, szvojemi podporniki! Jüri, v iméni nase matere, v iméni Bogá, steroga sz negda tak gorécse lübo, te proszim . . . . .

»Zadoszta«, odgavori csasztnik vesz beszen, »naj bo ednok konec tomi!« Gda je to szpregovoro sze je obrno proti Zsermeni. Puksa je pocsila i krugla je zadela szmilenko, stera zakricsi pa szpádne na tla.

Prihodnjo nocs bezsi té neszmileni i necsamuren csasztnik pred vojákih v hizso pri cesti »la Rokat«, da bi najseo pribezsaliscse. Vojáki verzalszki idejo vszi za njim neszrécsen cslovek bezsi na trétje nadsztropje tam odpré prve dveri pa sztopi notri.

Tü lezsi na poszteli mujrajocsa deklina: bila je szmilenska Ludovika. Mesnik Zsermen pa dvej drügivi zsenzski szta bilej pri njoj.

Gda Ludovika zaglédne reberiása, etak zakricsi: Jüri, Jüri, brat moj!« Té pa trepetajocs sztopi nazáj.

»Ka, ti? Zse pálik!«

Ludovika njemi právi: »Bog me posila, da te resim, Jüri!«

To je nej mógocse! Vis, tü szam, Ludovika, mascüj sze! Vojáki szo tü, ovadi me njim!«

Sztopnje vojákov sze zse csüjejo, csüje sze njuvo kricsanje pa ropot orozsjá. Bole pa bole sze blizsajo i zse sztojijo pri dveraj Reberiás je sztáo pa sze je nej geno. »Szkrij sze Jüri!« njemi sepecse szesztra Ludovika.

»Nigdár nej! Jasz sze ne bojim.«

Vojáki odpréjo dveri. Mésnik Zsermen i obej zsenzski sztopijo pred szkitávca, tak da ga iskakjocsi vojáki ne

vidijo. Voják, steri je odpro dveri, pozdrávi rekocs : »Ne zamerite ! Nekákoga iscsemo pa ga znánkar nega tü. Grozoviten cslovek, vzéti njemi scsémó zsvlénje«. Dveri sze nazáj zapréjo ; Jüri je bio reseni. Neszrécsen cslovek sze je nej geno. Taksa velkodüsnoszt ga je zdrámila pa ga premágala. Po vecséh letáj je zdaj csüto obprvim pekocso düsnoveszt. Gláva njemi je povisznola i szkuzé szo njemi tekle po licáj. »Prekeszno je — právi nazádnje — lüdjé ne prizaneszéjo«.

»Pa pri Bogi jé odpüscsenje !« právi mésnik.

»Bog, steroga szam tak jáko razzsálo ! Jasz szam zver. Zakáj szte me obránili kázni, stero szam szí zaszlüzso ?«

»Brat drági — njemi právi Ludovika — escse más csasz za pokoro«.

»Pa sz tem ne dobim odpüscsenja pri materi«, je pravo dale. Szesztra njemi nato odgovori :

»Mati szo ti zse dávno odpüsztili. Pred szmrtjov szo pravili : Szmilújta sze, Jezus i Marija, mojega zgüblénoga szinü !« Pri teh recsáj szpádne Jüri na kolena pa jocse.

»Pa ti, lüba moja szesztra, ali mi ti tüdi odpüsztilis mojo hüdobijo ?«

»Ja, sz celoga szrcá ! Vidim, da odzdrávim i vü pam, da bom escse dugo mogla szlüzstiti Bogi pa Mariji, Materi nasoj Pomocsnici i dávati hválo za tvoje szpreobrnenje«. »Tüdi jasz scsém sz tebov Bogi szlüzstiti i njemi zahválen biti«, je pravo Jüri i je sztano.

Szvojo oblübo je tüdi zdrzsao. Vecs pétdvajszeti let zse noszi baracsko obleko i negdašnjí császtnik reberiszke armade zdaj oznanjüvle evangelium, dvori i vrácsi gobave betezsnike na ednom otoki Tihoga morja.

To je doszégna jünacska szrcsnoszt szesztrina pa molitev materina.

D.

Placilo in dika dühovnika.

u nasem csaszi sze sztrasen boj zdigavle vszepovszédi proti dühovnikom, i ravno to je zrok ka jij tak malo.

Szam Bog zna, keliko mladéncov zgübi pozvanje rávno za toga volo! Nisterni szi nevüpajo zvoliti on sztán, steri je nepresztanoma zanicsavani i ospotani od neprijátelov.

Eti scsém razlozsiti nisterne tolazslive miszli, stere batrivajo dühovnika, naj osztane mocsen med tak velikim vihérom i stere bi vszaksega vernoga sziná szv. Cérkvi mogle napuniti, z poniznosztjov i z postenjom do toga tak viszikoga i szvétoга sztána. Premiszlimo kakse zaszlüzske szi szprávla pobozen i gorécsi dühovnik, kakse placilo ga csaka na ovom szveti, i teda bomo zagvüsno proti sztali vszem vihérom.

Tri szo glavne vretine z sterij vréjo zaszlüzski dobromi dühovniki: szreca stero doszégne za szvoje zvelicsanje, szreca stero majo od njega vörnícje za volo njegovoga dobrega oponásanja, i ob szlednjim szreca, stero vcsini düsam drügh, da njim zagotovi vekivecsno zvelicsanje.

Prve vretine zaszlüzskov má z lüsztvom navküper. Zvisena dühovnika dela, poszebno szv. mesa, z sterov sze Bogi zkazse neszkoncsana császt, nezmero poveksajo zaszlüzske dühovnikove; ár ki davle Bogi vékso császt, doszegne pri njem tüdi vékse zaszlüzske in vékso diko.

Drüga vretina zaszlüzskov je dühovnikova dobra példa. Jezus je glijao szvoje apostole i zsnjimi tüdi dühovnike z várason, steri zozidani na bregi, sze nemre zakriti. Szám je preporacsao apostolom dobro példo z etimi recsmi: »Tak naj szveti vasa szvetloszt pred lüsztvom, ka do vszi vidili vasa dela i diko vasega Ocsé, ki je v nebészih.«

Dühovnik ne csaszti szám Boga nego njegova dela vabijo tüdi drüge naj bi njemi zkazali csaszt ino jo sirili. Z toga vidimo, kak szü dühovnik z dobrov példov szpravi nezmerno velike zaszlüzske. Csi sze v nebeszah dobi plac-silo zse za edno kupico vode csi jo das vu bozsem iméni, kak veliko de zato plac-silo dühovnika, ki z szvojov példov toliko lüdi napoti da bi csasztili Boga, lübili jákoszt i szv. vero! Najvecs dobri del ka sze csinijo po sürkom szveti i stere niscse nebi mogeo precsteti je moremo dühovnikom pripiszati i Bog njim ne pretrgne niti piknjice, nego njim vsze obilno placsa. Najbogatejsa vretina zaszlüzskov za dobroga duhovnika je pa szkrblenje za zvelicsanje düs.

Ob tretjim dober dühovnik pridobi düse za Boga. Bile szo ovcsice z Krisztusove csrede, stere szo zapüsz-tile ovcsarnico, szo blodile po goscsi v nevarnoszti, da posztanejo lovina vukov. Dober dühovnik je bezsao za njimi, i gda bi je najseo, szü je polozsi na szvoje rame ino je neszé nazaj k csredi. Bile szo düse odküplene z predragov krvjov Krisztusa, stere szo bezsale od szvojega Zvelicsitela ino ga razzsallile z szvojimi nezahvalnoszti. Dober dühovnik sze je popascso za njimi, je opominao i nepresztanoma proszo naj sze povrnejo k lübéznipunomi Odreseniki: poszlünole szo njegov glász.

Krv Agnjeca bozsega je znova oprala ino szad odre-senja sze je znova ozsivo vu njih. Kaksi de záto zaszlüz-zsek dühovnikov, ki je posztao na té nacsin pomocsnik Krisztusov? »Csi bi szüromákóm darüvao kaksté velika almostva« pravi szv. János »nikak nebi mogeo teliko dobra vcsiniti, kak on, ki na dobro pot szpravi edno szamo düso.« I szv. Gregor pápa pravi: »Niksi dár je pred Bogom dopadlivejsi, kak delati za zvelicsanje düs.« Csi bi dühovnik szamo edno düso reso, njegova plácsa bi pred Bogom véksa bila, kak onoga püscsavnika ki je prez-sivo szvoje zsvljenje vu najosztrejsj pokori i zatajü-vanji. Ali morebiti ka dühovnikova dela tak malo száda prineszéjo, ka szamo tü pa tam kakso düsico resijo? Zagvüsno ne. Dober dühovnik szamo z dopunjávanjom duzsnoszti szvojega sztána nezracsunano düs pridobi za nebésza. »Vcsinim vasz ribicse lüdih,« je pravo Jezus szvojim apostolom, in mrezse, stere dober dühovnik nasz-tavla v szvet, szo ne tak mále kabi njemi malo lovine

prineszle. Csi sze napoti na pole szvojega delovánja, sze zagvüsno nepovrné nazaj szamo z nisternimi klaszmi, nego z bogatimi sznopami, stere zrocsi Goszpodi zsétve. Dober dühovnik more pozabiti na szád szvojega dela; ali On, ki njemi je oblübo placsiło, nepozabi niti ednoga dobroga dela szvojega vernoga szlugo. Bog zná keliko decé je navcso pravice szv. vere, keliko jih je pripravo na szv. precisicsávanje. Bog je precsteo vsze gresnike, stere je dühovnik z predgov odvrno z grehsne poti. Precsteo je tüdi tiszte düse, stere je dühovnik pripelao na pot popolnoszti i stere je trostao na szmrtnoj posteli. Kak visziko sztubo blázsenoszti in császti doszégne v nebészah dühovnik, cstémo szv. Piszma: »Tiszti, ki jih vnogo pripela na pot pravicsnoszti, de sze szvejto kak zvezde naveke«. I kakti velike zvezde majo okoli szébe vnogih ménsij, tak má tüdi dühovnik v nebészah, kakti korona dike, one düse stere tá pripelao.

Drági mladénci, ki csütite vu szrci pozvánje na dühovniski sztán, ne poszlüsajte szvetcke jálnoszti, nego premiszlite szí korono stero angelci pletéjo v nebészah dühovniki, i klonkajte pri dveraj kaksega szamosztana, gde vasz csáka mér i düsno zvelicsanje. To celo lejko doszégnete, csi sze obrnéte vu szaleziánszki vogrszki szamosztan na Taljanszkom vu Cavaglii, gde zse jé vecs szlovenszkih mladéncov.

R. I.

Rozsni venec.

Rozsni venec! . . . . Szladka csütenja sze razlevlejo po csloveki, gda szí premislavle na rozsni venec, pun veszélja, zkuz in zsalosztí.

Med tem szpominanjom sze düsa zoszeli v tihinszke kraje, kmicsne i zapüscsene, gde kralüjeta tihota in szpomin sztari csaszov to je v Betlehem i v Jerusalem, in glédajocs tam brezmejni krog szvetá, szí premislavle ob prvím veszélé potom pa zsalosztne szkrivnoszti rozs-noga venca. Szkrivnoszti sze zse dokoncsajo i zarja sze ozsivle; düsa sze pa veszeli z Devicov potom pa jöcse z njov. Glédajocs vu delésnji Tabor, sze povrne proti domi.

O proszta ino zvisena molitev, stera kak balzsam vrés z trüdnoga szrcá, sto more popiszati tvojo lepoto? Nájlepsi dar szí zapüscsenomi szíromaki, gda te zrocí nebeszkoj kralici. V tebi je resitev drüzsín, resitev domovine in drüzsíb . . . kaksá zmosznoszt vu rozsnom venci! Tvoje zgodovine szvéte osztanejo na veke. Moreto, Lepant i Becs*) szo zapiszani z zlatimi szlovami v tvojoj zgodovini. Szv. Dominik, szv. Pius V., Inocenc XI., Simeon Monfort in Szobieszki szo szí ovencsali cselo z nemrtel-nov koronov. Loret, Lurd in Valdoko**) szo katolicsan-szkím szrcóm szvetloba in szladko vüpanje v sztoletji rozs-noga venca.

(rj.)

*) Meszta, kde sze je sz pomocsjov szv. csiszla neprijátel krcsanzstva — törk — obládao.

**) Meszta romanja, kde Sze Szv. csiszlo poszebnó siri ino z njím mocs bí. D. Marie.

Szpokorjeni szovrázsnik.

ednom logi záhodne Ruszije je zsivo v szrecsnih razmeraj okoli leta 1840. szkrblivi logár z mládov zsenov. Dvoje zdrave decé je meo pa dvá lovszkiva pomocsnika.

Katolicsánszka je bila tá dobra i szrecsna drüzsina. V njuvo tiho szamoto pa pride nedovedocs glász od grozovitnoga pomora, steri je na szevernom kráji drzsáve divjao i sze je rászirjávo proti záhodi.

„Proti pomori v nasem kraji sze trbej preszkrbeti z vrásztvom pa z navódlili, kak sze more pri tom betégi ravnali“, je pravo pameten logár pa je odiso sz tem námenóm v blizsánje meszto.

Gda je nazáj priseo, je escse nej mino eden tjeden dni pa njemi naznáni njegov pomocsnik z velkim sztráhom, da je zse pomor v blizsánjih vesznicaj na sztrahoviten i grozen nácsin divjao, pa da je zse vnogo prebiváocov szpomrlo zavolo toga sztrasnoga betega.

Logár je hitro pozvao vküp drüzsino i szo szi dogücsali pa sze odlocsilo, da do sze pazlivo ogibali doticsnih vesznic i do osztro pazili, da sze ne priblizsa k njuvoj hizsi nieden tühinec.

Násztao je vecsér. Zsena logárova, gda je zmolila z detetoma vecsérno molitev, jive polozsila v poszteo, szi je potégnola szvoj sztolec k vrocsoj pécsi, gde je njéni mozs szedo, da bi szi tak pogovárjala od drüzsinszkih potrebcsin. Meszec je posilao szvoje blede tráke szkoz okna v szobico i je preganjao nocsno temo. Vsze je méрно szamo klekanje vöre pa dihanje decé v szoszednoj szobi sze csüje. Naednok zalajajo pszi na dvoriscsi. Prepláseni sztopi v szobo pomocsnik i právi: „Vöni je mlinar sz szoszedné vézsi. Pravo mi je, da bezsi pred pomorom i

proszí za prenocsiscse. Lica má bleđa i z obráza sze njemi vidi, da je jáko razburjeni. Bojim sze njegove blizsine. Dovolite, da pohujstim psze nanjega, ár sto bi mogeo vervati csloveki!“

Logár je dobro znao, bole kak pomocnik, da tomi csloveki nemre zavüpati, kakti, kak szí je vzéo za zseno Lujzo, stero je tüdi on meo zselo dobiti, szí je mlinar zmérom nad tem tro glavo, kak bi mogeo szpraviti v neszcreso té mládi zákonszki pár. Záto právi: „Toga obiszkanja szam nej csakao. Stiri leta zse kázse cslovek odkrito szovrástvo do nász, stiri leta sze je zse ogibao praga moje hizse- a szila zmiri lüdi, právi pregovor. Zácsao sze nam je blizsati i sto zná, csi nasz za máli csasz nede lübo, csi njemi zdaj v iméni Zvelicsara lüdno odprémo dveri pa ga szprimemo pod sztreho?“

Nevoscsevocs odide pomocnik pa naszkori sztopi v nerazzszvetleno hizso vizzika posztáva. Presztraso bi sze je cslovek pa bi odbezsao pred njov, da nebi zszivelo v njegovom szrci velko zavüpanje do Bogá i krcsásanzsko szmilenje. Dugi, csarni, razkosani vlaszjé szkoro zevszema zakrivlejo nagrbcáseno cselo moskoga, njegova lica szo bleđa pa szpácsena, divji njegovi poglédi szo nemérni i z nezavüpanjom poglejüje po szobi, potom pa sztremle nekaj csasza v tla.

Pokésznics ponüdi szüho roko logári i zseni Teva dvá, csi szta sze ga rávno zbojala, szta záto osztala mirovna. Szí szégnetá zs njim v roko i njemi jo prijátel-szko sztiszneta. Od preteklih dnévov nega nancs govora. Prijátel-szko pa lübeznivo sze szpomina logár sz teh zdás-njih lüdiš csaszov, mlinar pa gléda temno v tla i odgo-várja pocászno.

Obláki dina szo sze zacsnoli zdigávati sz tola. Vertinja je posztávila vecsérjo na szto. Pripráвила je nato poszteo z belim csisztim perilom. Gđa je pripravila vsze, ka bi goszt vtégno potrebüvati, njemi zselej v iméni szvéte Trojice prijéten pocšinek pa odide z mozsom v szoszedno szobo, gđe szta szpalej deteti. Tü, zdrüzsena v pobožsnoj molitvi, scse ednok zahválita Bogá za blagósz-lov toga dnéva, preporocsita v njegovo varsztvo szebé pa szvoje i proszita zsalosztno Mater bozso za pomirenje pa zdrávje mlinarovo.

Szladki szen je zavládao za nekolko minot nad lezsiscem pravicsnih dūs.

Szamo nekolko vör szpánja i mocsno klonkanje na szobine dveri jiva zbüdi.

„Mlinara je napádnola kolera, kolera“, kricsi pri dve-raj pomocsnik. Dovolite mi, da ga hitro odprávimó sz hizse, da ne zbetezsáte tüdi vi z zsenov pa z decov.

„Bog vari! toga za nikoj ne vcsini,“ ga zavrné hitro logár, „Podvori betezsniki, kak szam te návcso, naszkori pridem jasz szám k ujemi.“ Gda je to szpregovoro, je vzéo deteti sz posztele pa jive je odneszo v podsztresno szobico, pa sze páscsi nato k betezsniki. Zsena je tüdi sla za njim v betezsnikovo hizso.

A kak sztrasno i grozno je, ka szta tü vidla! Mlinari vsze kotrige vlece krca pa sze szemtam mecse v poszteli. Na teli sze njemi poznajo znaménja toga sztrasnoga pomora. I lica! Kázala szo escse bole luti boj, steroga je bojüvao mlinar szvojov notranjosztjov. Csem bole verno szta njemi dvorila logár pa zsena, tem hüje sze je troszo pod njuvima poglédoma. Obráz ednok szkrije pod blazino, drügocs pálik kucsé sz pesznicami ponjem. Z lezsiscsa sze zdigne i zakricsi: „Ne doteknite sze me! Vö, vö me vrzite, da me pozsréjo kovranje, vucjé. Sztoj, Csákaj malo grozna szmrt! Ne pogrozi me v moke peklenzske — morem prvlé escse govoriti, govoriti morem! Zver, divjo zver, kakse ne nájdeta v toj nájgrozovitnesoj püscsávi, szta vzela pod sztreho pa njoj dvorita. Právim vama: sz tem námenom szam so k vama i szam záto prineszo sze té grozen beteg, da bi sze máscsüvao, to je csemére tro nad vama. To szam nameno, da bi z mojov szmrtjov mrla tüdi vidva. Ali zdaj — oh grozovitne moke! O ti grozno-pravicsen nebeszki Szodnik! Nega li vecs niksega szmilenja, nega vecs odpüscsenja?“

Vesz zmantráni sze prevrzse na poszteo. Omedlo je...

Sz szklenjenima rokama, sz szkuznatimi, k nébi obrnjenimi ocsmi sztoji logár pri njegovoj poszteli. Zsena je pa vzela razpetjé sz sztené, pa je kázala z lepimi, to-lazslivimi recsmi obvüpajocsemi mlinari.

Szmrtni angeo sze je priblizsávao, da bi pozvao betezsnika sz toga szveta. Ali vecsni Szodnik, goszpod zsi-

vljena i pogübljenja je velo szmrtnomi angeli, naj ide mimo, mimo hizse pravicsnoga. . . .

Trdno je zászpao betezsni. Zacsno sze je jáko znojiti po celom zsvoti. Dugo je szpáo. Gda sze je zbüdo z okrepcšüjocsega szpánja, je zagledno vrliva szvojiva dobrotnika, steriva szta escse izdak poleg njegove posztele sztalá pa vrsila telovna dela szmilenja. Obrvim v szvojem zsvljenji sze njemi je zdaj zdignola gresna düsa k pravicsnomi Bogi. Roke szvojih dobrotnikov je zdaj pritiszno na szvoje prszí, na vüszta, i vrocse szkuzé szpokornoszti, zahvále pa lübézni szo njemi obilno vrele po lica. . . .

Grdo sze je steo mascšüvati, csemére treti; sz szvojov szmrtjov je steo szmrt prineszti szvojim dobrotnikom. Teva dvá szta pa to grdo mascšüvanje povracšala sz tem, da szta njemi — dvorila, vrácsila pa ga resila od szmrti. To plemenitno, právo kršcsánszko djánje ga je — premágalo.

Za nekolko dnévov potom je mlinar sztano zdrav sz posztele, zdrav — reseni pekla, pridobljeni zsvljenji, Zvelicsari, nebészom. . . .

Mimo hizse njegovih plemenitih dobrotnikov je pa so pomor szrecsno dale; — pravicsnih sze je po miloszti vszemogocsega Goszpoda Bogá nej dotekno.

P.

Drobis.

Telo csloveka 165 csont má, stere koszti 500 I me-szenih muszklinov vküprzsi ino gible. Zsalodec ino droba szo 10 metrov duga. Krvi má zdrav cslovek 15—16 kil, eden péti táo zsmécsave celoga tela. Szrcé je návádno 15 centimetrov dugo ino 10 centimetrov siroko; vszako minuto 70-krát vdári poprek pri zdravom csloveki, vszako vöro 420-krát, vszaki dén 100, 800-krát, vszako leto 37 millionkrát. Zdehnemo szi vu vszakoj vöri 1200-krát pa z tem okoli 3000 litrov zráka vszebé vze memo i vödámo. Nájvékse delo szrcé má, stero z taksov mocsjov szüne krv z szebé, ka ona do konca tela odbezsi na vsze sztráni. Csüdovitna mocs ino modroszt bozsa, stera to vsze tak na ténci znála vküpposztaviti, ka edno gibanje ovoga ne mesa, nego vszaka mocs to drügo podpira ino vsze vküper szlüzsijo 70—80 let brezi toga, ka bi sze znücale pred esaszom. Zaisztino moremo szpoznati, ka nasz bozsa roka gordrzi ino vszaki hip szkrb má na nász, naj sze kaj ne zmesa vu tom masini nasega tela, stero je szamo vu szebi tak gingavo i szlabo.

Ki letosnjo narocsnino do konca szeptembra doli-plácsa, on 1911-ga leta kalendár k senki dobi. Goszpode nabirálce proszim peneze do 9-ga oktobra szem poszlati. Zamüjene ne morem na té nácsin gorivzéti.

Reditel.

